

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek,
Zápoly-utca 1-3 szám,
ahová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápoly-utca 1.
ahová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 51. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolvas szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 204. szám.

Csütörtök, szeptember 7.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12
Negyedévre ———— 6
Hgy hóra ———— 2
— Egyek szám ára 8 fill.

Hirdetések
A kiadóhivatalban fogadják el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Morjelenik
— és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Vád alá helyezés.

Nagybecskerek, szeptember 7.

Egyáltalában nem vagyunk képesek magunkat abba a hangulatba hozni, hogy történelmi pillanatot lássunk a vezérő-bizottság abban az elhatározásában, hogy a Fejérváry-kormány vád alá helyezését fogja javasolni a képviselőháznak.

Egy kormány vád alá helyezése nagyon komoly dolog. A mi parlamenti életünkben nincs is még rá példa. A parlament tetőpontján áll méltóságának, amikor törvényben nyert ezt a hatalmát gyakorolnia kénytelen. Menten minden pártszenvedélytől, csakis a jogérzet kell, hogy vezesse ebben, nehogy a parlament méltósága helyrehozhatatlan csorbát szenvedjen.

Kell tehát, hogy a vád alá helyezésnek a kétségbevonhatatlan jogi alapja legyen, amelyre támaszkodva biztosítva legyen a képviselőház arról, hogy az ítéletre hivatott főrendiház nem fogja dezavualni.

Ezt a biztosítékot pedig a képviselőház nem láthatja, mert hiányzik a vád alá helyezés egyetlen lényeges alapja: a bűn.

A pártatlan igazságosság magában abban, hogy a Fejérváry-kormány létezik, nem láthat bünt. Most pedig a vezérő-bizottság nem tud ellene felhozni, mert a kormány minden eddigi ténykedése szigorúan a törvények keretében mozgott. Az 1848: III. t.-c. abban jelöli meg az üldözendő bünt, ha a kormány cselekedet vagy rendelet által megsérti a törvényeket, vét az alkotmány ell n.

Azzal, hogy létezik, nem sértett ez a kormány törvényt. A király alkotmányos jogánál fogva nevezte ki, hogy az ország kormányzása valamely kezébe legyen téve. A parlamenti többség szembe helyezkedett a koronával és nem akart a király hozzájárulására számítható programmal előlépni, egészen kormány nélkül hagyni az országot meg egyenlő lett volna az anarchiával. Kényszer szülte hát a pártonkívüli kormányt, amely ilyenképpen inparlamentaris, de létezése se az alkotmányba nem ütközik, se fennálló törvényeinkkel nem ellenkezik.

A tetteivel meg éppenséggel nem adott eddig okot ez a kormány vádra. Amint az országgyűlés többsége bizalmatlanságát fejezte ki iránta, megtette alkotmányos kötelességét azzal, hogy rögtön benyújtotta lemondását a királynak. A király azonban a lemondást nem fogadta el. Ez a joga a királynak nem vonható kétségbe és ha a kormány az ebből kifolyó kötelességét teljesítve az ország ügyeit tovább vezeti, az se nem alkotmányellenes, se nem törvénytelen és nem is új. Nincs olyan törvényünk, amely előírja a királynak, hogy köteles az általa kinevezett kormány lemondását elfogadni, még kevésbé, amely erre határidőt tűz ki. A király nem fogadta el a Fejérváry-kormány lemondását, mert nem volt lehetséges, hogy helyére parlamenti kormányt ültessen, ami csakis a képviselőházi többségén mult. Azóta ez a kormány mind a mai napig gondosan betartotta a törvényes határokat minden tetteben és rendelkezésében, amelyeket az ország ügyeinek folytatásilag vitele megkívánt.

Akkor, amidőn ez a parlament vádolni akar, kihívja maga is a vizsgálatot, vajjon

szigorúan megtartotta-e maga is a törvényeket. Kénytelenek vagyunk rámutatni, hogy éppen ez a parlament legkevésbé illetékes arra, hogy a kormányt vádolja törvénytesséssel. Ebbe a bűnbe beleesett ő maga. Tulltette magát a törvényen formailag akkor, amidőn a Bánffy-féle határozati javaslatot elfogadta, lényegileg akkor, amidőn törvényhozási jogkörét átlépve, a végrehajtó hatóságoknak adott közvetlenül direktívákat.

Nem lehet tehát bűnnel vádolni a Fejérváry-kormányt. Terhére csak azt róhatják fel, hogy nem parlamentaris. De mihelyt a nemzethez fordul, hogy onnan keressen parlamenti támasztékot, alkotmányos fogalmak szerint rögtön parlamentarissá válik. Előreláthatólag pedig így is lesz.

A Fejérváry-kormány gyűlöletes üldözése legkevésbé időszerű most, amikor azon dolgozik, hogy egészséges parlamenti helyzet jöjjön létre.

A vezérő-bizottság a gazdasági és választási reformokban a koalíció kebelében létező nagy ellentétek leplezésére mohón előrántott vád alá helyezési javaslatát a nemzet megítéli az audiatur et altera pars elvének komoly alkalmazásával. A nemzet ítélőszéke előtt az alapos vizsgálat ki fogja deríteni, hogy a Fejérváry-kormány nem ígért semmit, de szüntelenül azon dolgozik, hogy gyarapítsa a nemzet jogait és előnyeit, a koalíció ellenben ígért sokat, de szüntelenül azon dolgozik, hogy megakadályozza a népjogok fejlesztését és az ország anyagi előhaladását.

És ha aztán így a nemzet rájön arra, hogy a Fejérváry-kormány az ország boldogulása útján a közhasznos tett, a koalíció ellenben a közártalmas gát, könnyen megeshetik, hogy a vádlóból vádlott lesz.

Torontárvármegye a józan politika mellett.

(Az állandó választmány ülése.)

Mitsem hederítve az unalomig elcsépejt jel-szavakra, Torontárvármegye állandó választmánya, mely hivatva van a közgyűlésnek javaslatot tenni, tegnapi ülésében arra a józan és becsületes álláspontra helyezkedett, mely egyedül alkalmas arra, hogy a válságos helyzetből kivezesse a nemzetet.

Olyan álláspont ez, mely bizonyítja, hogy a koalíció és sajtójának terrorizmusa nem vert még béklyóba minden elemet, hanem vannak még olyanok is, sőt bizunk benne, hogy a hétfői közgyűlés meg fogja mutatni, hogy igen sokan vagyunk, kikre semmiféle befolyást nem gyakorolt a koalíció engesztelhetetlen elemeinek nyomása.

A tegnapi ülésről következő tudósításunk számol be:

Torontárvármegye törvényhatósági bizottságának állandó választmánya tegnap délután dr. Dellimanic Lajos főispán elnöklete alatt ülést tartott, melyen részt vettek: Jankó Ágost alispán, Poroszkay Béla főügyész, dr. Klein Mór, dr. Milos Aurél, dr. Pollák Győző, dr. Brájer Lajos, dr. Papp Géza, Barényi Jenő, Semsey Gyula, Tóth István, Kaufmann István, Végk Károly, Kőzi Béla, dr. Stassik Ferenc, dr. Grandjean József, Beller István, Benkovich Mihály, dr. Kiss János, Oldal Antal, dr. Mangold Samu, Steinitzer Géza, báró Hauser Károly, Thury Mihály állandó választmányi tagok. Szilágyi Albert, Rigó István, Bielek Antal előadók.

A tegnapi ülés szenczióját természetesen a

tárgysorozatnak azon pontja képezte, mely az aktuális politikával foglalkozik s mely következőképen hangzik:

Báró Fejérváry Géza min. miniszterelnök leirata, melyben értesíti a törvényhatóságot, hogy ő császári és apostoli királyi Felsege legfelsőbb kéziratával magyar miniszterelnökök, továbbá Lányi Bertalan, Vörös László, Kristóffy József, Bihar Ferenc, Lukacs György, György Endre és Kovacsévics István minisztereknek kinevezte, Vörös László, Kristóffy József, Lukacs György és György Endre levele, miniszterekké történt kinevezésükről, ezzel kapcsolatosan a miniszterelnök 3001. M. E. sz. intézőszata a törvényhatóságokhoz, Hont- és Nógrádvármegye átirata az intézőszattal szemben való állásfoglalás iránt, Vas-, Arad-, Szilágy-, Borsod-, Post-Pilis-Solt-Kiskun-, Zemplén-, Somogy-, Gömör-Kishont-, Szatmár-, Mosonvármegye átiratai a kinevezett kormányval szemben kimondandó bizalmatlanság, az adók beszedése, kezelése, ujoncok állítása és behívásuk tekintetébeni eljárás iránti intézkedések megtétele, végre Jurkovic Othmár és társai, Sándor Mihály, Karácsonyi Andor és társai megyebizottsági tagoknak indítványa bizalmatlanság szavazása, állami jövedelmek beszedése, az ujoncok kiállításai elleni intézkedések és az intézőszat elleni állásfoglalás tárgyában.

Bielek Antal, tb. főjegyző, az ügy előadója, behatóan ismerteti az egyes leiratok és indítványok tartalmát s végül a következő javaslatot terjeszti az állandó választmány elé:

Torontárvármegye törvényhatósági bizottsága a kormányelnöknek és miniszter társainak értesítését tudomásul veszi, de kijelenti, hogy miután a parlamentarizmus elveinek megfelelően a mindenkorinak kormányának a képviselőházi többségére kell támaszkodnia, ezen kormány iránt, mely nem a nemzeti képviselet többségéből alakult, bár törvénytelen ség ez ideig nem cselekedett, bizalommal nem viseltethetik.

A miniszterelnök 3001. sz. a. kelt intézőszatát egyszerűen tudomásul veszi.

Egyebekben, ami a törvényhatósági átiratokban és indítványokban foglaltakat illeti, Torontárvármegye törvényhatósága szigorúan ragaszkodik a törvényekhez, tehát mindaddig, míg adó és ujonc megszavazva nincsen, sem adót be nem hajt, sem ujoncozni nem fog, oly tulzásra azonban, hogy az önkéntes adófizetést és a hadseregbe való önkéntes belépést megakadályozza, nem hajlandó, mert azt szükség-telennék és az országra nézve károsnak tartja és nem találja magát feljogosítottnak arra, hogy a honpolgárokat törvényben gyökerező joguk érvényesítésében akadályozza.

Ami a politikai helyzetet illeti, erre nézve a vármegye közönsége tavaszi rendes közgyűlésében már állást foglalt, de mivel a helyzet súlyosbodása, azon aggodalmait, melyek állásfoglalásának alapul szolgáltak, csak növeli, elhatározza, hogy a fent érintett rendes tavaszi közgyűlés határozata alapján a képviselőházhoz intézett feliratban kifejtett okok alapján újból felhi és kér: hogy a kibontakozást most már sürgősen tegye lehetővé, mert csak így szabadíthatja meg az országot egy inparlamentaris kormánytól és így óvhatja meg a hosszú válság súlyos következményeitől.

Az állandó választmány egyhangulag elfogadta az indítványt s a 11-iki rendkívüli megyei közgyűlésnek ily értelemben tesz javaslatot, mely meggyőződésünk szerint tulnyomó többséggel fogja azt határozattá emelni.

Sürgős felhívás a községi jegyzői és segédjegyzői karhoz.

Ma vettem a D. M. K. E nek kirándulási utitervét és programját Pancsováról—Herkulesfürdőbe, mely a következő:

Szeptember 12-én Pancsova, indulás hajóval reggel 6 órakor. Ebéd a hajón. Orsova, érkezés d. u. 3 óra 10 p. Csolnokon Adah-Kaleh szigetének meglátogatása. Ozsonna a szigeten, Csolnokon Adah-Kaleh vámórházhoz, innét kocsival a vadregényes vidéken át Herkulesfürdőbe. Herkulesfürdő, érkezés (egy napi tartózkodásra) este 8 órakor. Elszállásolás, vacsora és táncmulatság. Szeptember 13-án reggeli. Herkulesfürdő és környékének meglátogatása. Ebéd, amely után a ki-

ránduló-társaság feloszlik. Részvételi díj 40 korona. Ez összegben bennfoglaltatik a hajó menetdíja, program szerint teljes ellátás, (ital nélkül) kocsi, csónak, borraló és a vezető útmarsal költsége. Jelentkezési határidő szeptember 6. Biztosíték a jelentkezés alkalmából személyenként 10 korona.

Ennélfogva kérem a résztvevő urakat, hogy a személyenkénti 10 korona biztosítékot címre sűrűsen megküldeni sziveskednének, hogy a márnálam levő mérsékelt vasuti igazolványokat rögtön megküldhessem.

A vasuti kedvezmény abban áll, hogy bármely állomásról Pancsováig és a kiinduló állomásra vissza, gyors-, személy- és vegyesvonattal az I. és II. kocsiosztályban a használandó vonatnak megfelelő, oda és vissza külön-külön váltandó közvetlen alacsonyabb kocsiosztályú rendelkezés; a III. kocsiosztályban pedig személy- és vegyesvonattal féláru II. osztályú menetjeggyel utazhatni.

A részvételi díj 30 korona hátraléka Pancsován Gallovich Jenő urnak, a D. M. K. E. főtitkárnak lesz lefizetendő.

Grabác, 1905. évi szeptember hó 4-én.

Vihely Géza,
egyleti elnök.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Szeptember 11. D. e. 9 óra köz. biz. ülés.

„ 11. D. e. 11 óra rendkívüli megyei közgyűlés.

— **Kisasszony napja.** Holnap lesz Magyarország védőasszonyának, Máriának születésnapja, amit a nép Kisasszony napjának nevez. A holnapi nap is a magyar nép Mária-kultuszának körébe tartozik. A magyar nép a szép Boldogasszonyról sok olyasmit hisz, amit ezredév vallási mozgalmi közepett, részint az egyház tanáiból merített, részint pedig ósrégi időkől maradt apáról-fiura, mint egy nemzet megszentelt kegyelete. Mindez csak arra a csodatevő szent asszonyra vezethető vissza, aki erdemesnek találtattott arra, hogy anyja legyen a világ megváltójának, fájdalmas anya, magasztos hivatásának minden boldogságával és keservével. Kisasszony napja a legszebb Mária-ünnep, fordulópontot képez a természetben is. A levegő meleg még, de a napsugár ragyogásába már beleszövedik az őszi verőfény kacérkodása; esténként nyirkos lesz a lég, ökörnyal uszik a levegőben s a falusi templomok tornyán szept. 8-án gyülekeznek össze első alkalommal a fecskék. Nagy hadi tanács van ott, megbeszéljük a hosszú vándorút összes részleteit s alig telik bele néhány nap, sereggestül vonulnak napkeletre, abba a bűbájos csodaszép országba, ahol örökös nyár honol, nincs hideg soha s amelyről úgy álmodozik a szegény poéta nép, mint az igazi bodogság honáról. Kisasszony napja után már csak a vénasszonyok nyara következik; az igazi nyár, amely befejezte gabonaéreléssel alkotó munkáját. A holnapi ünnep alkalmából a nagybecskereki róm. kath. plébánia-templomban délelőtt 10 órakor zenésmise lesz.

— **Változások a szerb egyházmegyében.** A temesvári gör. kel. szerb egyházmegye szentszéke Brankovics Sándor ujszentiváni plébános-helyettest hasonló minőségben Szerbcernyára helyezte át és Marinovics Maun ujonnan megválasztott ujszentiváni plébános-helyettest ezen állásában megerősítette. A szentszék egyúttal a szerbkereszturi plébániára kiírta a pályázatot.

— **Izr. isteni tisztelet.** A helybeli izr. templomban a péntek esti isteni tisztelet folyó hó 8-ától kezdve további intézkedésig 6 órakor kezdődik.

— **Városi közgyűlés.** Nagybecskerek város képviselőtestülete a nyári szünet után szeptember 18-án tarja első rendes havi közgyűlését.

— **Szegedi bucsusok Radnán.** Ez a hét Mária-Radna bucsujáró hete. Vasárnap kétezer-nél több ujaradi zarándokolt a híres bucsuhelyre. E hó 6-án mennek a szegediek, 8-án, Kisasszony napján az alföldi városok zarándokai érkeznek meg Radnára. Az államvasutak igazgatósága a holnap szerdán reggel induló szegedi különvonat

utasainak Radnáig és vissza fel jegyet engedélyezett.

— **A kolera ellen.** A Németországban fölépített kolera-veszélyre való tekintettel Kristóffy belügyminiszter következő körrendeletet intézte az összes törvényhatóságokhoz:

„A bel- és külföldi napisajtó közleményei, de a cs. és kir. külügyminiszter ur utján nyert hivatalos értesítés szerint a Poroszország Westpreußen tartományában a Visztula folyam torkolatának mellékén az ázsiai kolera hivatalosan is megállapított esetei fordultak elő és pedig a folyam felső folyása felől odaérkezett porosz tutejások közt. Joggal feltehető tehát, hogy valahol a Visztula felső, hozzánk legközelebb eső szakaszai környékén is lehetnek koleraesetek. Nehogy egy, az ország északkeleti vagy keleti részeinek valamelyik pontján esetleg behurcolható kolera-germagyús eset készüljön elő, címet felhívom, hogy az 1894. évi szeptember hó 16-án 78.571. sz. alatt kelt belügyminiszteri körrendelettel a köztisztaságra előírt intézkedéseket hajtsa végre s minden kolera-germagyús megbetegedésnek különösen éber figyelmet szenteljen. Budapest, 1905. évi szeptember hó 1-én. Kristóffy, s. k.

— **A nagybecskereki szabómunkások mozgalma.** A nagybecskereki szabómunkások egyrésze beszüntette a munkát, mert állításuk szerint a mesterek egyrésze a velük nemrégiben kötött megállapodások szerint kötelesek lettek volna szeptember elsejétől műhelyeket felállítani s a munkásoknak darabszám helyett hetibért fizetni — s ezt a megállapodást nem tartották meg. A munkások felhívásokat is bocsátottak ki a közönséghez, amelyben támogatást kérnek mozgalmukban s egyben azt mondják, hogy az illető mesterek nevét kinyomatják. Mattanovics György iparhatósági biztos tegnap estére összehívta a békéltető bizottságot, de itt nem lehetett az ügyet rendezni. A mesterek ugyanis azt mondják, hogy a munkások sztrájkolnak, míg a munkások azt állítják, hogy ők dolgozni akarnak, de a mesterek azzal, hogy nem tartották be a megállapodásokat, kizárták őket a munkából. A mesterek ellenben úgy érvelnek, hogy ők nem zártak ki senkit a munkából. A multikori megállapodásokat a viszonyok miatt nem tarthatják be, azonban az eddigi darabszám mellett mindenkit megfizetnek, aki dolgozni akar. Miután az ügyet a békéltető bizottság nem tudta rendezni, az iparhatóság fog a kérdéssel foglalkozni.

— **Közgyűlés.** A nagybecskereki munkásképző- és társas-egylet mult vasárnap tartotta évi közgyűlését egyleti helyiségében, a Pest-szállodában. A jelentések megtétele után a tisztikart és a választmányt következőképp alakították meg: Elnök Seprős Václav, alelnök Szöllőssy Károly, pénztáros Beyerle Pál, ellenőr Zacheriás József, jegyző László Márton, könyvtáros Hajduska Sándor. Választmányi tagokká megválasztottak: Czerny Samu, Pülöp András, Havlicsek Károly, Haynka József, Kocsis Sándor, Schlosser István, Varga János, Wilmos Nándor, Jégi Péter, Kurtz Lőrinc, Kelemen József, Gyergyó János, Beyerle Nándor.

— **Ujtás a vasuti bérletjegyeknél.** A kereskedők és kereskedelmi utazók már régóta panaszkodnak, hogy a Máv. csak összes vonalaira és egész évre szóló bérletjegyet ad ki. Ezt a régi rendszert most üdvös reform váltja fel. Vörös László kereskedelmi miniszter ugyanis a bérletrendszert modernebb alapokra fekteti és 1906. évi január hó 1-étől kezdve az államvasutak összes vonalaira nemcsak egész évre, hanem félévre és fél hónapra szóló, továbbá ugyanazon cég két alkalmazottja által közösen használható bérletjegyek is fognak kiadani. E mellett ugyanakkor a mondott időponttól kezdve bizonyos alapdíj fejében oly arképes igazolványok rendszeresítenek, amelyek alapján az államvasutak egyes vonalcsoportjain a menetdíjak csak fele fizetendő. Azonkívül azt is elrendelte a miniszter, hogy az egész és félévi bérletek, arképes igazolványok nemcsak a naptári évre vagy félévre, hanem a bérletjegy vagy igazolvány kiadásától számított évre vagy félévre fognak szólni. A félhavi bérletjegyek, tekintettel azok turisztikai céljára, a nyári időny alatt és pedig június, július és augusztus hónapokban fognak kiadani.

— **A magyarországi szerbek gyűlése.** A magyarországi szerb választók, mint lapunknak jelentik, szept. 10-én Ujvideken népgyűlést tartanak a következő napirenddel: 1. Állásfoglalás a koalíció magatartása ellen. 2. Az általános választói jog.

— **Lefejezte a saját gyermekét.** Sára Antal vojteki gazda dühében leketlen tette ragadtatta el magát. Nem akarván beteges gyermekének sirását hallgatni, dühében baltát fogott és levágta vele a gyermeknek fejét.

— **Öngyilkos aggastyán.** Nagyikindán Karadzsin János 70 éves öreg embert tegnapelőtt a háza padlásán felakasztva holtan találtak hozzátartozói. Tettének oka ismeretlen.

— **Zsebmetsző a vonaton.** Nagy riadalmat keltett napokban az, hogy a Pancsováról elindult vicinális vonat Crepeja—Torontálvásárhely közt este nyolc óra tájt a nyílt pályán hirtelen megállt. Csakhamar kiderült, hogy egyik harmadosztályú kocsiában meghúzták a vészféket, ahol egy urasan öltözött fiatal ember egy ittas szerb ember zsebéből egy száz koronás bankót emelt ki s azzal a robogó vonatról, felszakítva az ajtót, leugrott, mielőtt megfoghatták volna. Amint a vonat megállt, az utasok utána vetették magukat a zsebmetszőnek, aki azonban a sötétben eltűnt.

— **Rejtélyes baleset.** Rejtélyes baleset történt a napokban Kikindán. Vass József ottani közműves inas gazdája, Kutschera Method meg-hagyása folytán kedden a vasutállomás raktárána egy waggon fát adott fel. Vass József azonban egész délután nem tért vissza, sőt már esteledett, amikor az inas még mindig nem jelentkezett. Végre megtalálták a vasuti síneken tul levő kútigödörben eszméletlen állapotban. Bevittek szülei házához, ahol orvosi segélyben részesült. Másnap magához tért és előadta, hogy ő nem tudja, miként került a gödörbe, csak arra emlékszik, hogy lefeküdt. Bántani, nem bántotta senki. — Külső erőszak nyoma sincs testén, csak belső fájdalmakról panaszkodik. Különösen szívét fájlalja. A vizsgálat folyik.

— **A Herkules-sör.** Bizonyára t. olvasóinknak is feltűnt már, hogy e különlegességet nagy költéssel és nagy reklámmal vezet be a Herkules-sör-főzde (Budapest, Bethlen-ter 3). Értésülésünk szerint a Herkules-sört nem lesz nehéz bevezetni, mert az oly kitűnő maláta-tápsör különlegesség, hogy minden intelligens családnál állandóan használják, t. i. nemcsak kitűnő ízű aszali ital, hanem páratlan étvgyfokozó, idegesség, almatlanság és vérszegénység ellen pedig tanárok és orvosok is ajánlják.

— **Sikkasztó üzletvezető.** Mint Temesvárról jelentik, egy ottani tekintélyes cég üzletvezetője, Vichan Győző évek hosszú sora óta rendszeresen visszaélt főnöke bizalmával és az eddigi megállapítások szerint közel 30.000 koronát sikkasztott. A sikkasztó üzletvezetőt letartóztatták.

— **Rohitsch-Sauerbrunnba!** Ez legyen jelszava mindazoknak, akiket köteletségük még nem kényserit a hazatérésre, vagy akik most megkezdik szabadságidejüket. Gyönyörű, bájos, hegyekkel és erdőkkel környezett gyógyhely, pompás sétányokkal és ligetekkel, enyhe éghajlattal, élenyűs, üdítő levegővel, mely kád- és medence-fürdővel, modern hidegvízgyógyintézetrel, könyvtárral és olvasóteremmel, tennispályával rendelkezik és mindenféle más szórakozást nyújt. Egyszóval Rohitsch-Sauerbrunn eszményi hely mindazoknak, kik kurát, utokurát, avagy csak üdülést keresnek. Főelőnyei Rohitschnak szél- és portmentessége, az időjárás állandósága és a hőmérsék csekély változatossága. Emellett éppen szeptember hónapja a verőfényes kellemes napok egész sorozatát nyújtja. A lakások most — mint minden évben a főszezon végén — tetemesen leszállítottak.

Lapunk legközelebbi száma a közbeeső ünnep miatt szombat délután a rendes időben jelenik meg.

Irodalom.

* **Meglepően szép, díszes bekötési táblával** lepte meg az Endrei Zalán-féle Világtörténelme szerkesztősége a munka előfizetőit. A tábla izléses, modern, gazdagon aranyozott; barna háta, zöld vászon oldalborítása, bronz dombor lemeze, elegáns, szép kötötté koronazza a munka első részét. Az előzők papíros, mely külön a munkához készült, szintén új, érdekes és szép. A vállalat minden tekintetben megérdemli az érdeklődést és támogatást, mert minden irányban jót, szépet, kielégítőt nyújt. A díszes táblát az előfizetők ingyen kaptak, ami a vállalat bőkezűségének fényes bizonyítéka volt. Ezt a munkát igazán érdemes beszerzési, különösen most, amíg füzetekben folyik, mert így az egész munka majd fele annyiba kerül, mint amikor végig megye'ent. Most 28 korona az ára, ha pedig kész lesz a munka, megszűnik az előfizetéssel járó kedvezmény, 48 korona lesz az ára. A munkából mutatóvanszámot ingyen és bérmentve küld a Világtörténelme kiadóhivatala Budapest, Aradi u. 8. sz.

* **Az Amatőr szerkesztősége** értesíti az olvasót, hogy a lap legközelebbi (szeptember 1-jei) száma, mint kiállítás szám, a nemzetközi művészi fénykép-kiállítás megnyitásának napján, azaz szeptember 8-án jelenik meg.

Sport.

× **Galamb-lövő-verseny.** Érdekes sportesemény lesz Nagybecskerekben szeptemberben. Sportférfaink ugyanis a Torontálvármegyében létesítendő tüdőbeteg-szanatóriuma javára galamb-lövőversenyt rendeznek szeptember 24-ikén s a verseny védőségére felkérték József főherceget. A főherceg a versenyintézőségéhez írt levelében készséggel elvállalta a védőséget s egyben szép tiszteletdíjat adományozott. A versenyprogram a következő:

1. Verseny. Torontáli hölgyek díja. 4 galambra. Távoltság 12-ös Cal. 26 méter, 16-os Cal. 25 méter. Tiszteletdíj 1., 2. és 3-diknak. Kettő hiba kizár. 2. Handicap. 5 galambra. Távoltság 12-ös Cal. 26 méter, 16-os Cal. 25 méter. Csak az vehet részt, aki a megnyitó-versenyben részt vett. A megnyitó versenyben első, második és harmadik helyeztet; három, kettő és egy méter terhatrányt kap. Tiszteletdíj 1., 2. és 3-diknak. Kettő hiba kizár. 3. Verseny. Ócs. és kir. fensége József főherceg ur által adományozott tiszteletdíjra. 8 galambra. Távoltság 12-ös Cal. 26 méter, 16-os Cal. 25 méter. Tiszteletdíj a 2-dik és 3-iknak is. 4 hiba kizár. 4. Vigasz-verseny. Részt vehet mindenki, aki az előző számokban díjat nem nyert. 4 galambra. Távoltság 12-ös Cal. 26 méter, 16-os Cal. 25 méter. Kettő hiba kizár. Tiszteletdíj 1., 2. és 3-diknak. 5. Poolok.

Általános feltételek: 1. A versenyben 8-as számú sörénél nagyobb és 12-ös számú sörénél kisebb nem használható. 2. Dupplázás egy lövésnek számít. 3. 16-os öbnagságu fegyvernél kisebb ep oly távoltságról lő, mint a 16-os öbnagságu fegyver 4. 12-ösnél nagyobb öbnagságu fegyver a versenyből ki van zárva. 5. Csakis torontálvármegyeiek nevezhetnek. 6. Nevezési zárlat 1905. évi szeptember hó 18-án déli 12 órakor. 7. Nevezési díj az összes versenyekre 20 kor., kizárólag a harmadik számú versenyre, akik csakis azon számban óhajtanak részt venni, nevezési díj 10 korona. 8. A nevezési díjak a nevezéssel együtt küldendők be. A nevezési zárlat után beérkező nevezési díj visszaküldetik és nevezés töröltetik. 9. Nevezések Bakalovich Plato címére Nagybecskerekre küldendők. 10. Nevezési díjak dr. Steinbach Béla versenyepézárnok címére Nagybecskerekre küldendők.

Nagybecskerek, 1905. augusztus 24.

Bakalovich Plato,
versenytitkár.

Bánlaky András,
verseny-igazgató

TÁVIRATOK.

A helyzet.

A koalíció és a választói jog.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A koalíciós vezéri tanács nagy vitát rendezett az általános választói jog körül s a vitáról kiszivárgott tudósítások minden „egyhangú“ bizottsági megállapodással szemben is világosan igazolják, hogy ezuttal komoly differenciák támadtak a vezérek haditanácsában. Hogy ezek az ellentétek hova vezetnek, azt ma bajos volna megállapítani, mert hisz van a vezérő-bizottságnak egy villámhárítója, amely minden körülmények között megmentette eddig az egyetértést: az albizottsági manipuláció. Amikor a nagybizottság tagjai összekülönböznek vagy az összetartást viharfelhők fenyegetik, kitűzik a villámhárítót, kiküldenek egy szűkkörű albizottságot. Tárgyaljon vagy veszekedjék ez, hiszen mire megállapodása a plénum elé kerül, akkorra vagy megváltozik a vezérek hangulata vagy vidékre utazik néhány a vezérő-bizottsági tagok közül.

A függetlenségi pártból.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az országgyűlési függetlenségi párt szeptember tizenötödikét megelőzőleg értekezletet tart az általános választói jog, illetőleg Vázsonyi indítványa dolgában s a határozathozatalnál a reform hívei névszerinti szavazást fognak kérni. A névszerinti szavazás tervezői, akik a párt felerészére számítanak, a szavazás révén meg akarják bélyegezni azokat, akik a pártprogrammal szembe helyezkednek.

A béke.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londonból sürgönyzik: Tokióban népgyűlések tartóznak a béke ellen. Egy gyűlést a rendőrség kergetett szét.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Tokióból sürgönyzik: Tegnap egész nap zavargások voltak, a melyek éjjel értek véget. 500 ember megsebesült.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londoni jelentés szerint, a békeszerződés aláírásának egy nappal való elhalasztása azért történt, mert tegnapelőtt a liaojangi csatának évfordulója volt és az oroszok ezt a napot szerencsétlennek tartották.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Londonból jelentik, a newhampshire-i kormányzó a békeszerződés aláírására újságírók és nők részére belépőjegyeket adott ki. A mikor Witte értesült erről, határozottan tiltakozott e tanuk jelenléte ellen, úgy hogy a kormányzó kénytelen volt visszavonni a jegyeket.

Az új panama.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Washingtonból sürgönyzik, a Panama csatorna építésénél újabb visszaélések történtek, a vezetőség több millió dollárt — elpanamázott.

A németországi kolera.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből jelenik, szombat délután a legelső orvosi tanács ülést tart, amelyen megállapítják a kolera behurcolása ellen szükséges óvintézkedéseket. E tanácskozás alapján a belügy-miniszter rendeletet fog kibocsátani.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, tegnap egy Marienwerderből érkezett ember gyanus tünetek között megbetegedett. Egy charlottenburgi orvos intézkedésére a kórházba vitték, ahol teljesen izolálva ápolják.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál“ ered. táv.) Brombergből táviratozzák: A Schleusenauban megbetegedett Stelmacher nevű távirótiszt kolerában meghalt.

Orosz tiszték büntetése.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról sürgönyzik, ma tették közzé Ne bogatov és több más orosz tisztnek rangfosztását és elmozdítását elrendelő cári ukázt.

A forrongó tatárok.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Egy hamburgi kereskedő-cég Bakuból azt a távirati értesítést kapta, hogy Bakuban a zavargások következtében a kereskedelmi forgalom teljesen szünetel. A vasuti forgalom megszűnt. Attól tartanak, hogy a gyújtogatások megfognak ismétlődni.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1905. szeptember 7.

A készárutüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki új	76	—	—	80	16.20	16.50
Pestvidéki új	75	15.60	15.95	80	16.10	16.45
Bánsági új	76	—	—	80	—	—
Bácskai új	76	15.90	16.15	80	—	—
Rozs elsőrendű	—	—	—	—	12.70	12.85
„ másodrendű	—	—	—	—	12.45	12.95
Árpa takarmány	—	—	—	—	12.40	12.75
„ égetni való	—	—	—	—	12.25	12.35
„ sörfőzésre való	—	—	—	—	0.	0.
Zab —	—	—	—	—	12.50	13.10
Tengeri bánsági	—	—	—	—	16.80	17.15
„ másnema	—	—	—	—	—	—
Répce káposzta	—	—	—	—	—	—
„ bánsági	—	—	—	—	—	—
Köles —	—	—	—	—	0.	0.

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 7. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak nagyrészt változatlanok. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	15.82	—
Buza (áprilisra)	16.50	—
Tengeri (májusra)	13.26	—
Zab (októberre)	11.92	—
Rozs (októberre)	12.88	—

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről. Érvényes 1905. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.

Szegedről: (motorkocs) d. e. 9 óra 37 perc.

Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.

Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.

Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.

Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.

Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.

Szegedre: (motorkocs) d. u. 1 óra.

Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.

Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.

Nyilttér.*

Ki gyomrát szereti, jól teszi, ha reggel éhgyomorral megiszik egy pohár — melegített — „Rohitschi“ (STYRIA).
A Rohitschi rendszeres használata kedvezően hat, étvágyat gerjeszt és az emésztést idézi elő.

760b—1.1

* Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

21193. sz. 1905.

771—3.3

Hirdetmény.

A tisztviselői nyugdíj (pénzügyi) palotában előbb Jokly Imre és Irma által bérből birt **bolthelyiség azonnal kiadó.** Közeli értesítés a megyei ügyészségnél nyerhető.

Nagybecskerek, 1905. augusztus 22.

Jankó,
alispán.

Keresek kezdő fizetéssel a könyvvitelben jártas **comptoiristát,** ki a magyar és szerb nyelvet írásban és szóban teljesen bírja. Gabonaszakmában jártas előnyben részesül. **Garai Izsó,** Törökbecse.

(782—3.1)

Torontálvármegye Zombolyai járás főszolgabírójától.

5-64. sz. 1905.

783-3.1

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésben lévő Grabác községi szülésznői állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajlják, hogy szülésznői o levéllel és erkölcsi bizonyítvánnyal ellátott kérvényeiket folyó évi szeptember hó 28-ig hozzám terjesszék, mert a később érkezőket figyelembe nem veszem.

A szülésznő javadalmazása:

1. Évi fizetés 180 korona.
2. Szülések alkalmával vagyonosoktól 4 korona, szegényektől 2 korona. A teljesen vagyontalanokat díjtalanul köteles kezelni.

Zombolya, 1905. évi szeptember 6-án.

Főris,
főszolgabíró.

Szőlővessző.

A világhírű

„Delaware”

adja a legjobb bort.

Oltani, permetszeni nem kell.

A szőlészet kincse.

A phylloxerának ellent áll

Leírását és árjegyzéket

ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mér-

sékelt áron kaphatók.

Nagymennyiségű sima és

gyökerez Delaware

vessző eladás.

Cim:

Szigyártó és Takács

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Szegesd.

Központi iroda: Felső-Szegesd Somogy m.

048-002

Nagybecskereki szolgabíróság.

521/905.

780-3.1

Pályázat.

A Kistorák községben 800 korona évi fizetéssel rendszeresített segédjegyzői állás lemondás által megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik az állást elnyerni óhajlják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám f. hó 23-ikáig annál inkább beadni el ne mulasszák, mert az ezen határidőn túl beérkezett kérvényeket figyelembe részesíteni nem fogom.

Nagybecskereken, 1905. évi szeptember hó 4-én.

Daniel Ferenc,
főszolgabíró.

697/13.954 ki. szám 1905.

785-1.1

Hirdetés.

Nagybecskerek rend. tan. város háztartásának 1906 évi költségvetése az 1886. évi XXII. törvények rendelkezéseire képest ezennel 15 napon át a városi szűrés hivatalos helyiségében közszemlélre kitétetik azzal, hogy ezen idő alatt bárki részéről betekinthező.

Nagybecskerek rend. tan. város tanácsának 1905 évi szeptember hó 4-én tartott üléséből.

Dr. Perisics Zoltán,
polgármester.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járásához tartozó Melence községben újonnan rendszeresített és egyenként 840 kor. évi fizetéssel javadalmazott öt községi irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állások egyikét elnyerni óhajlják, hogy eziránti kellően felszerelt kérvényüket f. évi október hó 1-éig a törökbecsei járás főszolgabírójához nyújtsák be.

A később érkezett kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

Törökbecsén, 1905. évi szeptember hó 1-én.

Dr. Csavosy Ignác,
főszolgabíró, vm. tb. főjegyző.

784-3.1

Perlasz község előjáróságától.

1931. sz. 1905.

778-1.1

Versenyárgyalási hirdetmény.

Perlasz község előjárósága részéről közhírré tétetik, hogy a községi rendőrség alább érintett ruházatra nézve a versenyárgyalás folyó évi szeptember hó 18-án délelőtt 9 órakor Perlasz községhezánál meg fog tartatni és pedig:

1. 11 drb jó minőségű szürke posztó-zubbony, lengyel nadrág és mellény.
2. 11 drb ugyanily posztóból köppenyszövet béléssel.
3. 11 drb sapka (ernyős).
4. 11 drb kalap, lőszőr-forgóval és cimerral.
5. 11 drb teli sapka
6. 10 drb gypju kardbojt.
7. 1 drb ezüst kardbojt.
8. 11 drb jelsip-zsinór.
9. 11 drb nyakravaló.

Kikialtási ár 700 korona.

Ugyszintén ez alkalommal 4 községi szolgálóra készítere ruházatra is az árlejtés meg fog tartatni.

Felhívom ennél fogva mindazokat, akik ezen ruhaneműek szállítására vállalkozni akarnak, hogy az árlejtés napján alólírott előjáróságnál megjelenjenek.

Perlaszon, 1905. évi szeptember hó 4-én.

Vuchetich Árpád,
jegyző.Varga,
bíró.

GYOMORBAJOSOKNAK.

Mindazoknak, kik meghűlés, gyomortulterhelés, hiányos táplálkozás vagy nehezen emészthető túlforró vagy hideg ételekkel, vagy rendetlen életmóddal gyomor bajt:

gyomorkatarrust, gyomorgörösöt, gyomor fájást, emésztési zavarokat, elnyáladást stb. szereztek, ezennel kitűnő házi szert ajánlunk. Ez az óvek óta előnyösen ismert, az emésztést elősegítő és vértisztító szer a

Hubert Ullrich-féle gyógyfü-bor.

Ez a gyógyfü-bor kitűnő gyógyhatásuaknak ellismert füvekből és jó borból készül; erősíti és elíteli az egész emésztőszervezetet. anélkül, hogy hájtó hatása lenne. Ez a gyógybor eltávoit minden zavart a véredényekből, megtisztítja a vért a betegséget okozó anyagoktól és új vér képzésére elősegíti.

A gyógybornak még idejekorán való használata a kezdődő gyomor bajt csírájában fojtja meg. Nem kellene tehát késlekedni, használatát más gyomorrontó, az egészséget veszélyeztető szerek megvétele előtt igénybe venni. Akárhányszor már első használat után eltűnt minden gyomor bajt jelző tünet, mint: a fejfájást, gyomorgörösöt, felfuodást, hányással járó rosszulétet, mely krónikus különösen régi bajoknál) annál hevesebben szokott fellépni.

A székrekedést és ennek kellemetlen következményeit, mint: szorulást, a vesében, a májban való vértelulást, szívdobogást, álmatlanságot stb., a gyógybor gyorsan és enyhén megszünteti. A gyógybor elmulasztja a rossz emésztést, az emésztési szerveket könnyű kiválás által szinte megújítja és megszabadítja a gyomrot és beleket a káros anyagoktól.

Soványág, sápadtság, vérszegénység, elerőtlenedés többnyire emésztés, hiányos vérképzés és a máj beteges állapotának következményei. Teljes étvágytalanság mellett elernyedés és kedélylehangoltság valamint gyakori fejfájás és álmatlan éjszakák következtében az ilyen betegek gyakran lassan elenyvednek. A gyógyfü-bor a meggyöngült ételérő helyreállítja. — A gyógyfü-bor növeli az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálkozást, előmozdítja az anyagcserét, megjavítja a vérképzést, meggyógyítja az izgatott idegeket és a betegnek új erőt, új életet ad. Ezt számos elismerés és köszönő-irat bizonyítja.

A gyógyfü-bor kapható 3 és 4 koronás palackokban a következő helységek gyógyszerüzében, u. m.: Nagybecskerek, Elemér, Román-Ecska, Mosorin, Józseffalva, Csurog, Gyurgyevo, Bács-Tisza, Földvár, Kumán, Melence, Bégaszentgyörgy, Istvánföld, Ernestszába, Botos, Tomasevac, Ozora, Jarkovác, Farkasd, Perlasz, Titel, Szlankamén, Új-Karivitz, F.-Kovil, Kacs, Temerin, Bács-Szent-Tamás, Török-Becse, Új-Becse, Basahid, Torda, Szerb-litche, Ó-Becse, Franyova, Párdány, Szakula, India, Petervárad, Ujvidek stb., ugymint valamennyi helységben Ausztria-Magyarországnak.

A nagybecskereki gyógyszerüzár szállít eredeti áron 3 és több üveg gyógyfübort Ausztria-Magyarország minden helységébe.

Utánzatoktól óvakodjunk!

Mindenki rendeljen

Hubert Ullrich-féle gyógyfü-bort.

(585-12.5)

LEGFINOMABB
CSEMEGESZŐLŐ

— kilója 16 krajcár —

Dr. Brájjer Lajos
szőlejéből kapható
Zápolya-utca 1. sz.
alatt a házmesteri
lakásban.

736-x.14

Van szerencsém a n. é.
közönségnek helyben, vala-
mint a környéken szíves
tudomására hozni, hogy a
Toldi Ferenc-n. 25. alatt egy

fogműtermet

nyitottam.

Készítek úgy egyes foga-
kat, valamint egész fogsoro-
kat inylemezzel vagy anélkül.
kaucsuk-, aranykoronával.
jótállás mellett.

Kiváló tisztelettel

WAHL JAKAB.

Használt

boroshordók
megvételre kerestetnek.

Cim a kiadóhivatalban. 529-x.65

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál. Nagybecskereken